

N:o 90.

AF herr **P. A. H. Stjernspetz** om skrifvelse till Kongl. Maj:t med anhållan om framläggande af förslag till vissa ändringar i gällande grufvestadga.

Om än skarpt skilda meningar råda rörande de grunder, hvarpå vår gällande grufvestadga är bygd — nemligen att på en och samma gång skydda så väl jordegarens rätt som grufegarens eller inmutarens samt derjemte befrämja *hela* bergshandteringens intresse — har under-tecknad likväl icke här för afsigt att i dessa grunder söka någon rubbning, utan håller sig fullkomligt inom ramen af desamma. Med den utveckling vår bergshandtering fått, behöfver äfven grufstadgan motsvarande förtydliganden och tillägg, beroende till en del på nya tekniska uppfinningar och förbättringar vid en del grufarbeten. Sålunda skall, enligt 4 kap. 21 § fyndigheten vara blottad och prof å malmen erhållits innan utmål får verkställas. Detta har tillämpats sålunda, att inmutaren måst från dagen gräfva och spränga ett mer eller mindre djupt hål tills malmen sålunda blifvit blottad. Genom den uppfunna s. k. diamantborrningen, kan man emellertid numera vida lättare från djupt belägna ställen erhålla tillförlitligt prof å malm, hvarför den onödiga öppningen från dagen icke längre borde vara ovilkorligen föreskrifven. Jag skulle därför kunna föreslå ett tillägg i 21 § mom. 1 till orden: — — — då fyndigheten är blottad *eller genom diamantborrning funnen* och prof etc., men önskar, på längre ned anförda skäl, att redigeringen häraf liksom af andra förändringar måtte öfverlemnas till Kongl. Maj:t. Föreskrifterna i 5 kap. 39 § rörande s. k. försvarsarbeten äro så knapphändiga och sväfvande, att de blifvit mycket olika

tolkade icke blott af grufegare och grufingeniörer utan äfven af bergstjenstemännen, som i främsta hand skola tillämpa desamma. Sålunda lärer visserligen profborrning — diamantborrning — af de sistnämnde i allmänhet anses inbegripna bland omnämnda försvarsarbeten, men full säkerhet härom har man icke, då, om process skulle väckas, grufvestadgans föreskrift kunde af våra domstolar möjligen annorlunda tolkas. Deremot synes flertalet af bergstjenstemännen icke anse kartor upprättade på grund af magnetiska observationer — magnetometriska kartor — såsom inbegripna bland af grufvestadgan föreskrifna försvarsarbeten, äfven om kostnaden för desammas upprättande skulle uppgå till flere gånger ett vanligt försvarsarbete. Nödiga vägar till grufvan, nybyggnader, reparationer och underhåll af hus äfvensom läns-pumpning för grufvans undersökning eller bearbetande äro likaledes arbeten, om hvilka man icke eger full visshet, huruvida de kunna räknas som försvarsarbeten eller icke. Då grufvestadgans föreskrifter härutinnan äro så obestämda, nödgas grufegaren, för att med någorlunda visshet kunna betrygga sin eganderätt till en grufva, att oftast låta verkställa ett fullkomligen ändamålslost och ofruktbart arbete, i stället för ett sådant som åtminstone, likt profborrning eller magnetometriska kartor, kunde lemna till resultat en god kännedom om malmfyndighetens beskaffenhet och utsträckning. En sådan kännedom, ju fullständigare dess bättre, torde af lätt insedda skäl vara af betydligt värde icke blott för grufegaren utan äfven för hela bergshandteringen och vårt land i sin helhet. Derjemte skulle ett förtydligande i föreslagna hänseende alltid komma att betydligt minska en mängd onödiga processer och tvister om eganderätten till grufvor, hvilken, nemligen eganderätten, väl alltid borde af statsmagterna tryggas med så tydliga stadgar som möjligt.

Rörande försvarsarbeten lyder sista momentet 5 kap. 39 § af gällande grufvestadga sålunda: »arbete, hvarom i denna paragraf sägs, skall afse verklig grufdrift eller eljest vara af beskaffenhet, att det kan lända grufanläggningen till nytta», hvartill man visserligen, på grund af det nyss anförda, skulle kunna föreslå följande tillägg: *såsom profborrning, vare sig för hand eller med maskin, magnetometriska kartor, väganläggningar, nybyggnader, reparation och underhåll af nödiga byggnader, läns-pumpning m. m.*; men som det visat sig sällan lyckas enskild motionär att redigera en lagförändring, föreslår jag endast här nedan en skrifvelse rörande denna paragraf.

Om än de af mig här ofvan föreslagna förändringar äro nödvändiga på det att grufvestadgans bestämmelser må något så när tolkas lika inom alla delar af landet och af våra särskilda embetsverk, torde

de deremot ändå icke vara tillräckliga att trygga eganderätten till grufva, så länge det icke finnes någon myndighet, hvars intyg i afseende på verkställt försvars- eller annat grufarbete gäller inför domstol. Då man vet hvilken afgörande betydelse t. ex. en landtmätarens förrättning har vid jordegaretvist, kan man icke annat än stanna i förvåning då man finner, att en bergmästares uppgifter om försvarsarbeten, likasom hans utmåsläggning m. m. vid tvisters uppstående icke ega laga vitsord. En mera genomgripande förändring vore härutinnan säkerligen nödig, men jag vågar för närvarande endast yrka, att ett skriftligt intyg utfärdadt af bergmästare, att han vid besigtning af ett försvarsarbete funnit detsamma verkställt enligt författningarne måtte erhålla fullt laga vitsord att nämnda arbete verkligen blifvit verkställt.

På grund af hvad jag sålunda anfört vågar jag föreslå, att Riksdagen behagade besluta, att i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla,

att Kongl. Maj:t täcktes taga i nådigt öfvervägande och till kommande Riksdag framlägga förslag till sådana tillägg till nu gällande grufvestadga,

att genom diamantborrning i vittnens närvaro funnet malmprof må anses såsom om malmen vore blottad,

att profborrning, vare sig för hand eller med maskin, magnetometriska kartor, väganläggningar, nybyggnader, reparation och underhåll af nödiga byggnader äfvensom läns-pumpning af grufvor samt andra likartade arbeten måtte uttryckligen förklaras vara af beskaffenhet, att de må såsom försvarsarbeten anses,

att bergmästare vare skyldig att på grufvegares kallelse verkställa besigtning å utfördt försvarsarbete och derom afgifva lagligt gällande intyg.

Stockholm den 24 januari 1890.

P. A. H. Stjernspetz.